

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és
o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETÉSI DIJAK:

Nyitási díj: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

Szavazattal ...!

— január 2.

Nem lehet immár kétséges, hogy az ex-lexes választások csakugyan be fognak következni. Tisza bizonyára elébe teszi a tisztességes békét a kéréseketlen háborúnak, mint a hogy elébe tette Thaly Kálmán föllépése alkalmával; csak-hogy vele az ellenzék tisztességes békét most már nem köthet. Bárkivel köthetne de övele nem. Ennélfogva a kormány — ha a menekülés útját keresi — igazán nem maradhat hátra más, mint hogy az új választások útján tiszta helyzetet igyekezzen teremteni a maga számára.

És mi valóban azt hisszük, hogy nem annyira az ellenzék kiáltása itt a kormány törekvése, mint inkább a saját pártjának az újjászervezése. Nem szeretnénk szkeptikusak lenni, de talán igazuk van abban a fölfogásunkban, hogy most sem azért halasztotta el a lex-Dániel kiméretlen érvényesítésének megkísérlését a Tisza-kormány, mintha azt most már egyáltalán lehetetlennek tartaná, a sikerét látta nagyon is kétségesnek, még pedig a saját pártja miatt. Ha december 13-ika után, 14-ikén vagy 15-ikén Tisza visszahozza a darabotokat, vagy katonaságot vezényel a Házba: csaknem bizonyos, hogy a szabadelvűpárt további számos tagja kilép s így a kormány a saját pártjának magatartása következtében vérzik el, megsebezve éppen a hirhedt többségi elv kétélű tőre által. Ezért nem ragadott meg Tisza minden eszökzt az ellenzék ellentállásának megtörésére s december 13-ika után ezért keres a választások révén alkalmat — nem arra, hogy az ellenzék ott eltiporja, hanem hogy a saját pártját megbízható, föltétlen hűségű emberekből válogassa össze. Akikkel aztán a lex-Dániel érvényesítéséhez biztos számitással hozzáfoghathat.

Nem először jegyezzük föl ezeket az észrevételeket, de soha még oly valószínűeknek nem találtuk mint éppen most, a házfölösztatás elődején. S éppen ezért mondjuk, hogy a fölösztatás bekövetkeztében kétkedni ma már tulzott opti-

mizmus nélkül nem lehet. A Tisza-kormány maga a született erőszak; az erőszak meg a maga útján, míg minden kísérlete meg nem hiúsul s meg kell engednünk, hogy a választásokkal való kísérletezés egy erős és egységes kormánypárt létrehozása tekintetében nem minden tapasztalati érv nélkül kecsegtetheti reményével a kormányt.

Hogy azonban ez a kísérlet is meghiusuljon: az egyedül az ország választóközönségétől függ. Nos hát itt az idő, hogy a magyar vezényszót és önálló vámtérületet fölíratilag következő szabadelvű pártok ne csak szóval, hanem tettel is tanúságot tegyenek elveik mellett. Ezek az elvek pedig kizárják azt, hogy a szabadelvűpárti közönség a kormány jelöltjeire adja szavazatát. Itt az idő, hogy kielégítse a választóközönség az új, szabadabb szellemű, szélesebb látókörű és szilárd lelkiismeretű törvényhozók eljövetele iránt táplált váromlását és követelését. Itt az idő, hogy a magyar választóközönség leszámoljon a mind erősebben megújuló összbirodalmi áramlattal politikai enyészetre kárhóztassa azt a kormányzati rendszert, a mely mindent akart, csak a nemzet jogainak érvényesítését, csak a parlament egységes újjászervezését nem.

Készülnünk kell a választásokra s minden magyar polgárnak készülnie kell arra, hogy a nemzet jogai és érdekei mellett sikra szálljon. Hogy a királyi eskü az ellenzék magyarázata szerint helyt áll-e, vagy sem: az igazán másodrendű kérdés. Szomorú volna, ha Magyarország államisága, a magyar nemzet egész jövője és élete egy királyi eskün fordulna meg. A főkérdés az, hogy *maga a nemzet hű lesz-e önmagához?*

Erre a kérdésre csakis igenlő választ lehet adni. S ha maguk a tények igazolják ezt a fölfogást, akkor csak örülnünk lehet a Tisza-kormány eljövetelenek. Ha ez a kormány megtanít bennünket arra, hogy a nemzetnek senkiben, egyedül magában lehet bízni; ha ez a kormány megtépi a mocsoktan királyi bibort és ezzel szemben maga hívja ki az alkalmat, hogy fönséges fényvel ragyoghasson elő a nemzet szuverén

méltósága, alkotmánytisztelete és ideálhűsége: akkor ez a gyászos törekvő kormány a magyar nemzetnek történelmi győzelemünnepeit készíti előregi, ádáz ellenségek fölött; az első nagy győzelmet, amely hatvanhét óta a magyar nemzeti gondolatot koszorúzta.

Voltaképpen Tisza István gr. miniszterelnökségének nagy tanúsága az, hogy a magyar nemzet csak két eszközzel vihatja ki szabadságát: karddal, vagy szavazattal. Kardunkat bátran tovább marhatja a rozsdá, a míg a haza iránti hűségünk és szabadságvágyunk testté válhat ama könnyű, röpke pillanatban, a melyben szavazatunkat a választási irodában bediktáljuk.

Hiszen szavazatunkkal nem a választási einök iródeájkának, hanem a történelem istenasszonyának diktálunk!

Gazdagodunk. Nem mi, egyesek, hanem mindnyájunk összessége, az állam. Ezt az örömhirt közölheti ez ország boldog kívánságokkal agyonhalmozott boldogtalan magyarjainak az állami számvevőszék. Az igaz, hogy ezt az örömdetes tényt nem a jelen pillanatra állapította meg a pontos és lelkiismeretes hivatal — ez különben tulajdonos szigorú kívánság is volna, amikor alig néhány órája záródott le az 1904-es esztendő — hanem éppen egy évvel ezelőttre, 1903-ra. A kimutatás szerint a helyzet az, hogy abban az évben csekélyke 37.337 millió koronával gyarapodott az állam vagyona, amely kis pluszszal a közvagyony éppen 1.672.689 millióra szaporodott. Akkor, vagyis 1903. végén. Hogy miképpen állunk most, ezt, mint már fönnebb szó volt róla, nem tudjuk még. De bizony kívánatos volna, hogy közvagyonyosodásunknak ez a növekedése állandó jelleget öltön. Mert hát az 1903-iki vagyoni állapottal szemben jócskán el vagyunk látva adóssággal is. A passziva vagy háromszorosa az aktívának, s teljes összegében 4.667, 977 korona. Ugyancsak a pontos állami számvevőszék hivatali megállapítása szerint.

Szociálista adószedő. Ez is idők jele. Szalárd községben a községi pénztáros, a ki egyszersmind adószedő is, lemondott az állásáról. Az új választást a minap töltötték be Ercsey Kálmán tb. főszolgabíró elnöklése mellett. Nagy tusakodás volt a lakosság körében a mennyiben az egyik párt szociálista jelöltet állított, az előjáróság hivatalos jelöltjével szemben. Főlöszleg tovább magyarázni a dolgot, a választás eredménye az lett, hogy Je-

ges Pável szociálista jelöltet nagy többséggel megválasztották Szalárd község adószedőjévé és pénztárnokává.

Tisza gróf Désen.

A Jövendő ben olvassuk ezt az erdélyi vonatkozású levelet:

A dési nagy református templomban már javában zengtek az áhítattal eltelt hívek a szeretet ünnepeinek első napján az „Örömmel jövök szent hajlékomba“ kezdett zsolnárt, a mikor egy oldalajtón komor kinézésű társaság vonult be lassan, méltóságteljesen. Egyiküknek se ült arcán a karácsony minden fájdalomtól megkönnyít, csendes boldogsága, hanem úgy tűntek fel az egyház magas, ódon, disztelen falaitól tompán visszavert ének szivbe szálló hangjai között, mint roppant súlyos bánattól lesújtott emberek, a kik nem vigasztaló szavakat jöttek halgatni a pap ajkáról, hanem valami keleti bucsuztatót.

Elöl két sűrűn lefátyolozott, középtermetű hölgy jött, a kik, a mint a középre étek, a többi ülő hölgyek között mindjárt helyet foglaltak. A hölgyek után Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód főispánja ment, a kit egy magas, negyvenes évekre járó, a gondok redőitől sűrűn beárnyékolott homlokú, málázó kékszemű férfiú követett. Ruházata semmiben sem különbözött egy szegényebb fizetésű hivatalnokétól, felöltöje kávészinű és kopott volt. Ekkor a pap már az imába belefogott.

Ez a magas, komor arcú férfiú szerényen az első padban, a főispán mellé húzódott és összetett kezekkel, a padon fekvő rongyos bibliára sütött szemekkel, a legbensőbb buzgósággal hallgatott; mellette a főispán ábrándozó arcú, cérnakáplár diákcsemetéje állott, emellett egy nagyon kövér, pufók arcú urfi szenteskedett szintén összetett kezekkel s egy apostolnak is beillő menyezetre szegzett tekintettel. A pad mögött elgondolkozva magas homloku, első tekintetre bugyutának látszó jogász állott, a ki folytonosan ama magas, bánatos férfiut nézte.

A pap abban hagyta a Miatyánkot és fölzendült a „Teged Isten dicsérünk“, a mire újból énekelni kezdtek mind a hívők, a főispán s a magas ur kivételével.

A magas ur mintha semmivel se látszott volna törődni, a mi körülte történik; szelíd tekintete olykor megakadt egy egy pillanatra valamelyik hívő arcán, vagy egy oszlopon, de aztán eimélázott és ilyenkor olyan kínos sötétségű felhő szállott arra az arcra.

A pap újból beszélni kezdett, a mire mindnyájan leültünk. Találgatóztam, vajjon ki lehet ama vallásos magas ur, a ki a papnak egy gondolatát se hagyja elrepülni és ha valami velősebb dolgot mond a szónok, magába merül egy pilla-

natra s lecsüggeszti fejét, sőt mint-ha egy könnyet vettem volna észre azokban a megtört sugáru, bánatos kék szemekben, a mikor így beszélt a pap:

„Ha egyik ország legyőzi a másikat, akor a győző nemzet minden városában nagy, diadalmi mámorban uszó ünnepeket ül s az egész hon magára az örömtől, vigságtól, a köz dicsőség miatti boldogságtól ragyogó képet ölt, ez azonban csak külszín hiveim, s lepel, a mely alatt ezer és ezer bánatos, a fájdalomtól megtépett szívu család zokog, jajgat a legkedvesebbekért, a kiket az irtó háboru tőlük elragadtott.“

Az a kávészinü, kopott kabátos férfiü nagyon kezdett nekem imponálni, bizonyosra vettem, hogy a jámbor ember a mellette ülő ifjak nevelője, de már ekkor mindjobban terjedő sugdosást vettem észre a templomban, főképp az uri padokban, meg a nagyságák között s nagy ámulatomra azt láttam, hogy minden szem az én puritán nevelőmet kezdi figyelni és hogy minél többen néznek rá, ő annál ihletteltebben és áhitatosabb arccal nézi a prédikátort.

Egyszerre csak kipattant a titok, most már mindenki tudja, kivéve a mögöttem ájatoskodó vargákat, meg a hátrább bóbiskodó gazdákat, hogy ama valóságos ó-kori szentként padjában ülő férfiü a főispán mellett nem más, mint Magyarország legelső és legnagyobb hivatalnok, gróf Tisza István. Most már mindenki őt nézte, senki se figyelt a papra csak ő egyedül. Lehet, hogy a pap is észrevett, valamit a megváltozott kedélyállapotu hívőkön s hamarosan befejezte beszédét. — Ujból felhangzott a zsoltár, de most már csak a kórus zengte, már befejeződött az istentisztelet s az alacsonyabb rendűek özönleni kezdtek kifelé, a mikor Tisza még mindig ott állott kezeit összekulcsolva, valami kinos merengésbe merülve... A főispán figyelmeztetésére, mintegy felriadva, odahagyta helyét és a sorba állani kezdő polgárok között mindenkit óvatosan kikerülve, ment ki a templomból. Künn egyetlen hangot se szólt környezetéhez, hanem komolyan, gyászosan, a mint jött, indult vissza a társaság a megyeházába.

A király és a dióspatkó. Mért nem küldte el a király Tisza István gróf miniszterelnököt? Mért engedte meg neki, hogy ex-lexben is feloszlatassa a képviselőházat, vagy most télviz idején menjen neki a választásoknak a magyar? Legenda támadt erről a nép körében, Bihar megyében. Ünnepe előtt történt, meséli a nép, — hogy Tisza István gróf beállított a Burgba, kihallgatásra ő felsége a király elé. Elmondta, az öreg felségnek, mi csoda terve van a jövőre: hogyan akarja szétkergetni a képviselőházat, hogy választat aztán csupa olyan képviselőt, a kik mindent vakon megszavaznak. Hogyan emelik fel majd az adót, hogy az utolsó cseppig kisajtolják a zsirját a szegény magyarnak. A jó öreg király csak hallgatta, halgatta, közben köhögött, csóválgatta a fejét, utoljára is kitört belőle a méreg: Mordizom adta! Hát minek néz engem az ur? Hogy én így megnyomorítottam az én hű magyarjaimat! De hiszen, abból nem eszik! Itt az új év, letelt a komenció, keressen más szolgálatot! Tisza István köhögött, — makogott, de látta hogy a magyar királyi nem

lehet tréfálni, azt nézte hát, hogy merre van az ajtó? Odakünn az előszobában elpanaszolta a lakájnak, hogy talpára kötötték az utilaput. Nosza, összesugott a Burgban a cselédség, a cseh, morva meg német inasok, komornyikok, kukták, szakácsok, fullajtárok, ajtonállók, meg a többi léhűtő. Kruccitürken, de már erről tenni kell, hogy el ne csapja a király Tisza Pistát, a ki olyan jó barátja a németnek! Elkövetkezett aztán szent Karácsony napja, a mikor is nagy kanállal esznek a Burg asztalánál. Egymásután hordták föl az ezüstös aranyos tálakban a jobbnál jobb enivalót.

De bizony a fejedelem hozzá se nyult a sok csigabigához, tengeri pókhoz; az ebéd végét, a diós patkót várta. Mert tudni kell, hogy a felség szörnyen szereti a diós patkót. De az ebéd véget ért, a diós patkónak hire se volt. A jó öreg király az asztalra csapott:

— Mordizom adta! Miért nem hozzatok már a diós patkót?

Az inas a főkönyhemberre nézett, a ki végre nagy nehezen kinyögte:

— Instálom: nem csinált a szakács!

— Nem csinált? Ejnye erre meg amarra! Hivjátok elé a szakácsot!

A szakács csakhamar ott állott a fényes ebédlőteremben. A szakács ur nagy ur, a császári palotában: de hát hogyne volna az, a ki el tudja találni a felség szájaizét? Az öreg király ezért is szelidebb hangon kezdte:

— Hát te pernahajder, miért maradt el az idén a diós patkó?

A nagy szál morva keményen szemébe nézett az öreg urnak:

— Azért nem sütöttem, felelfe mert felséged rosszul viselte magát. A felség meghökkent:

— Miért viseltem én magamat rosszul?

— Mert elcsapta Tisza Istvánt, a mi jó barátunkat. És én megfogadtam, hogy ha felneveltet is felséged, mégse sütök addig patkót, amíg felséges uram mindenbe bele nem egyezik, a mit Tisza Pista kívánt.

Persze, hogy méregbe jött erre a király! Első dühében a legsötétebb tömlőc fenekére akarta dobni a szemtelen morvát. Egész nap dohogott, kedvtelenül feküdt az ágyába; álmában is akkora diós patkót látott, mint egy-egy fél kocskerék. Reggelre kelve, azt mondotta az adjutánsának:

— Üres a part! Mondjátok meg nek a semmiházi szakácsnak, hogy visszafogadom Tisza Pistát, de délebben ott legyen az asztalomon a diós patkó!

Ott is volt: remekelt vele a szakács. A király jóízűen szedegette belőle a mazsolaszemeket az ujjai-val. — Ezért kell most télviz idején választani a magyarnak. Hej, ha az a morva szakács nem lett volna Tiszának olyan jó barátja, a a magyarnak meg olyan nagy ellessége!

Igy beszéltek ezt Biharon, a Rigó Ferencz kerületében. A legenda kisse izléstelen, de a ki tud a sorok közt olvasni, az érthet belőle.

A NAPLO telefonszáma

Szerkesztőség: 503.

Kiadóhivatal: 379.

Mi történik.

A király Budapesten.

Önálló román állam.

Nemzetiségi mozgolódások.

— Saját tudósítónktól. —

— január 2.

Itt van ex-lex és délután megjelen a király. Olyan gyorsan követték egymást az események, mint az okot az okozat. Ha ez örületes hajszában egy pillanatnyi lucidum intervallum be nem áll, a képviselőház holnapi ülésén bejelenti a kormány az órát is, a melyben a király elmondja az országnak, hogy jogositottnak érzi magát szembe szállani a törvény parancsával.

Az ellenzék minden eshetőségre elkészülten néz a legközelebbi napok elé. A vezérő-bizottság ma délelőtt ujából ülést tartott, melyen foglalkozott a holnapi ülésén várható eseményekkel is. A bizottság ülése alatt két vidéki küldöttség is jelentkezett. Az egyik Komáromból jött. Negyven odaváló választópolgár tisztelettel Kossuth Ferenc előtt, a kitől jelöltet kértek. Kossuth melegen szavakkal fogadta üdvözlésüket s kilátásba helyezte, hogy majd küld az ellenzék jelöltet. Valószínűleg sikerül Darányi Ignácot rábírnai a jelöltség elfogadására.

A másik deputáció *Facsetről* jött, a hol dr. Nemes Zsigmond a kormánypárti képviselő. A száztáru küldöttség báró Wesselényi Miklós levelét hozta s Gabányi Miklóst kérte meg arra, hogy vállaljon jelöltséget. Gabányi a kérelemnek készségesen eleget tesz.

A vezérő-bizottság ülésén Kossuth Ferenc elnökölt és báró Bánffy Dezső, gróf Apponyi Albert, Thaly Kálmán, Polónyi Géza, Tóth János vettek azon részt.

Ujabb jelölések.

Ma a következő ujabb jelölések lettek ismeretesek:

Szokolcán dr. Csernoch János ujra fellép néppárti programmal,

Huszt Nyegre László ellen dr. Székelyhidi József lép küzdelembe.

Csákváron Urházy Lajos a Kossuth-párti jelölt,

Karpfalván Misoga Sándor Kossuth-párti programmal lép föl Fejér Antal kormánypárti képviselő ellen.

Gyergyószentmiklóson: Sümegi Vilmos megválasztása bizonyos.

Mozognak a románok.

Az ellenzéken nagy felháborodást keltett ma reggel két közlemény, amelyik ismét odavilágít annak a politikának a háttérébe, a melyet a kormány folytat. Az egyik a „Pesti Napló“-ban jelent meg és elmondja, hogy báró Sturmuzachi Eudoxin osztrák képviselő, Sturdza román miniszterelnök rokona, a bukovinai nemzeti párt elnöke, beszélgetett egy bukaresti újságíróval és annak a reményének adott kifejezést, hogy Tisza akciója nyomán olyan zivatarok támadhatnak, melyekből az önálló román állam megalakulása remélhető. A „B. H.“ mai száma pedig jelenti, hogy két hirdedett román agitátor, illéfalvi Papp

György és Lukács László laclalus oláh pap felhívást tettek közzé, melyben a választókerületek román választóinak megbízottjait január 10-re Nagy-Szebenbe hívja össze. Az értekezlet tárgya a Hieronymi által 1894-ben feloszlott román nemzeti komité visszaállítása.

Tisza vetése után nyomon van — az aratás... *

Déváról jelentik: A választási mozgalom megyeszerte megindult. Az oláh nemzetiségiek már most teljes erővel dolgoznak. Vajdahunyadon a szabadelvü Török Béla fősolgabíró és dr. Dubies oláh ügyvéd állnak szemben Dobrán Vlád Auréllal szemben Lázár László lép fel szabadelvü programmal. Bradon Hollaky Imre ellen az oláhok dr. Popp János ügyvédet jelölik, míg Hátszegen báró Nopcsával szemben dr. Bontreszku a nemzetiségi jelölt.

ERDÉLY VÁROSAI.

I.

Vizakna.

E cím alatt időközönként rövid vázlatokat adunk Erdély városairól. Minden ismertetést helyi, odaváló ember fogja írni, s ha talán a lokálpatriotizmus némelykor túlságosan kiduzzad majd a sorokból, ezt enyhítse az, hogy a cikkek egyébként színesek és közérdeklűek lesznek. A sorrendet mellékesnek tartjuk, de mégis annak magyarázatául, hogy annyi nagy város közül miért ép Vizakna a legelső, — szolgáljon az, hogy ennek bevezetése igen ügyesen magyarázza a városok jelentőségét s így egyben a rovat bevezetését is szolgálhat. Különben igen szívesen vesszük, ha vidéki olvasóink közül bárki felkeres irásával, a melyben városa van ismertetve elevenen, és mindnyájunkat érdeklő módon.

A városok szerepe a magyar nemzeti állam szárnybontása s majdani megizmosodásában kiváló fontosságú. Beksics egy érdekes röpiratában két évtized előtt számokkal, kétségsé nem vonhatóság bizonyította be: mily hatalmas eszközei a városok a magyarországi kifejlődésnek. Ez természetes is, mert ezek központjai a művelődésnek, ezekben csoportosul az ipar és kereskedelem, sőt az agrikultura is ezekben értékesítheti mindig és jobb árban a mit a konyha, gyümölcskertészet és szorosán vett földművelés terén termel.

A magyar nemzeti állam életében a városok kiváló fontosságát még különös jelentőség is emeli kivált az erdélyi részekben: Itt a városok nagy része magyar s a mely nem is az, az utóbbi 1—2 évtized alatt a magyar nyelv használata terén szembetűnő hatást tett. Ezt 5 városról saját megfigyelésem s mások tapasztalatából tudom. Vizakna jelentőségét a fenti általánosságok igazolják s bár Szeben közelsége (10 kilométer) s óriási előnye az ipar, kereskedelem és fogyasztás terén, csaknem éveszik ama jelentőséget, mely a városoknak általában van, Vizaknától, — más felől oly előnyei vannak, melyek Vizakna jelentőségét helyreállítják, biztosítják. *Fürdőjének* világhire már szárnyra kelt; hős honvédeinkből (349-ből) a honvédek tavából 1890-ban feljövén 6, a világot minden részébe elszállt a

hir s azóta Amerikából, Anglia és Svédországból, sőt az idén *Egyiptomból* (egy orvosnő) voltak vendégeink. De országszerte vízi gyógyhatásának hírére az évenként itt fürdőző 1400 állandó és Szében vidékéről kijáró 40 ezer átmenő vendég. *Bányája* is emeli jelentőségét. Jelentőségének kifejlődésére nagyon befolyhat idővel — mikor a földmivelés nagyobb lendületet vett egész hazánkban — az, hogy 11. ezer hold területű a határa és kitűnő termő. Jelentőségét magyar nemzeti szempontból bárki azonnal felismerheti, ha a térképre egy tekintést tesz; mert látni fogja, hogy a Maros, Olt Nagyküküllő által befogott nagy területen ez az egyetlen magyar jellegű város. *Vizakna* fejlődése újabb időben kiváló jelentőségének megfelelőleg nagy arányokban indult meg. Nemrégiben mutatta be a város derék polgármestere egy villamos társaság világiatási tervét egy bizottság előtt s egyszersmind az utcák kövezése, betonrozását illetően is jól biztatott. Bemutatta a város háza csinos új tervét is. Újból megnyugtatót afelől, hogy a szolgabírói hivatal Vizaknára helyezése, melyet a vármegyei közgyűlés bölcs belátással egyértelműleg elhatározott, nem talál már senki részéről ellenzésre s remélhetőleg adóhivatalt is kapunk.

Alig hiszem, hogy a ki ismeri a föld- és néprajzi viszonyokat, melyekben e 4000 lakósu városka áll, akadályt gördítene ennek haladására. Sőt meg vagyok győződve, hogy nemcsak a 42 ezernyi itt fürdőzőt, hanem mindenkit örömmel tölti el Vizakna fejlődése.

Incze Lajos
ref. lelkész.

KOLOZSVÁRI SETÁK.

— Fecsegés mindenről. —

II.

Az aloe csak száz évenként virágzik, a kortes minden öt évben bimbót hajt és új életre kel. Vaskéz gróf feloszlatja az országgyűlést holnap, és a Vigadó, a Városháza meg a hány padlás ablak van, — mintha frissebben és jobb kedvvel nézne a világba. Örülnek az ünneplőnek: néhány hét múlva zászló dísz kapnak, s fakó trikolorokat kacéran fog lengetni a szellő. Különben, igazat szólva, ez a mondat inkább csak a poezis kedvéért íródott ide, — a lobogó-módszer nem jön be a háttársorompón, künn marad a falvakban a kokárdákkal, tollakkal és perzekutor nadrágos kortesekkel együtt. Nekünk városiaknak mindebből kevés jut ki, nálunk a kortesek amerikai cipőben járnak, zászló is kevés leng, s kokárdát is csak Gy. Sipos Károly tűz zsinórtól és honszerelemtől ékes keblére. A községekbeni választásoknál a bicskázás, a városiaknál a fiakkerezés a főtenyező, a miből látható, hogy a voksolás kellemesebb erre mifelénk.

Mondják különben, hogy most Kolozsvárt is felette izgalmas és forrongó lesz a választás, a mi nagyon valószínű, sőt bizonyos. De mindenekelőtt megérkeztek a legendák is, a mikről állítják egyébként hogy nincsenek minden igazságnak híján. Suttogva beszélnek, hogy külön

vonat hozza a központból a sok pénzt, három marhavaggon színültig lesz megtöltve arannyal, s úgy fog robogni át a Királyhágón egyenesen a Dorgó Albert háza elé, a hova szuronyos posztot is állítanak, miként az adóhivatalokhoz. A sokat idézett legöregebb embereknek, a kik tudvalevőleg nem emlékeznek semmire, — eszükbe jutnak hirtelen a Sigmund Dezső-féle választások, mikor részint bankóval, részint moslékkal vásárolták a szavazatokat, s csillogó szemekkel, hal-kan mesélik, hogy most ismét így léssen minden, legfőleg csak ha a moslék marad ki az adakozások közül. És emlegetnek egy bankót, a hol az egyik képviselő igazgató-tanácsos, hogy szigorúan ráparancsol majd az adósokra: a kormányra szavazz, s lesz akkor haladék rogyásig, kölcsön a mennyi csak kell, vagy pediglen új váltó, nagy összegig. Az alkalmi mithosz napról-napra szélesedik, új részletek kerülnek a régiékhöz mellé, s ha az ember járkal az utcán és megbotlik, kíváncsian néz le: vajjon nem-e a választási kasszából elhullatott aranyok kerültek a láb elé?

De nini szembe jön valaki: Révai Mór a széki képviselő, a ki megy a kerületébe a 90 szavazójához, mert-hogy Szemere Miklós már csomagol és néhány nap alatt lenn terem. A széki komondorok vidáman csaholnak, ismét drága pénzen fognak elkelní, mint a multkor, a mikor ilyen kedves furfanggal vevődtek a szavazatok. Mert hol van törvény, a mely tiltaná, hogy kuvaszt vásároljon az ember? És Szék készülődik az alkotmányos harcra: minden sövénykerítés mögöl 3—4 ebsalád vakkant az idegenre, s ilyenkor mindenki elgondolhatja, hogy ime: a tenoristának a saját, a széki választónak meg a kutyája torkában van a vagyona... És Révai Mór szomoruan megy fel a New-York szálló lépcsőjén; most kapott táviratot a kortesétől, a melyben áll, hogy a gelei Szabó András Dunája hatot kölkezett, és Szabó András üdvözli a nagyság urat.

A MEGYE.

— Munkások és cselédek segítése. Alig négy éve annak, hogy a gazdasági munkások és cselédek baleset elleni biztosításáról országos törvény intézkedik. E szerint minden gazdának kötelessége az alkalmazott munkásokat és cselédeket az úgynevezett segélypénztáraknál biztosítani. Az intézménynek, mely hatósági felügyelet alatt áll, az a rendeltetése, hogy a munkaképtelenné vagy nyomorékká lett gazdasági munkásokat és cselédeket megélhetését állandó segélyek kiosztásával biztosítsa. Minthogy az intézmény országos jellegű a földmivelésügyi miniszter a hatósági felügyelet alá helyezte a pénztárakat oly módon, hogy évről-évre megbíz valakit a pénztárak ügyeinek ellenőrzésével. A folyó évre — mint értesülünk — Kolozs megye területére nézve dr. Pávik Sándor vármegyei aljegyző tiszteletbeli főszolgabíró bizott meg a felügyelet gyakorlásával.

Port-Arturt feladták!

Stössel nem harcol többé a japánok ellen.

A japánok bevonultak az erősségbe.

— Távirati értesítés. —

Port-Artur tegnap óta a japánok kezében van. Az elmúlt éjjel, a japánok felrobbantották a Sungsingsan-erőd mellvédjeit, miáltal az orosz helyőrség parancsnoka Stössel tábornok utolsó reménye is összeomlott, hogy a várát tovább is megvédheti az ellenség ellen. Már most csak arról lehetett szó, hogy vagy valamennyien ott halnak meg hősi halállal a váromjai alatt, vagy pedig belátva a további küzdelem hiábavalóságát és céltalanságát, átadják a várát és ezáltal megmentik, a mi emberéletben még megmenthető.

Stössel tábornok az utóbbira határozta magát. Hősiességéről halálmegevetéséről számtalan bizonyítékot adott már a hosszú ostrom alatt, úgy ő maga mint nem kevésbé bátor katonái. A dicsőség osztályrésztül jutott neki oly mértékben, mint egyetlen orosz tábornoknak sem ebben a hosszú és véres háboruban.

Most már nem akart hiába vért ontani: föladta a várát. Tegnap a déli órákban érkezett egy távirat, a mely lapidáris rövidséggel hozta hírvül, hogy Stössel Nogi tábornoknak levelet irt, a melyben tudtára adja, hogy kapitulálni akar. Az esti táviratok már a feladásról is adnak hírt. Az alábbiakban közöljük Port-Artur feladásáról szóló táviratainkat:

Tokió, jan. 1.

(Hivatalos.) A Port-Artuurt ostromló sereg jelentése a mai eseményekről azt mondja, hogy a japánok középső része az ellenséget maga előtt hajtva, reggel 7 órakor megszállta az erősséget, mire bevette a hanlungsan új erősséget úgy, hogy az egész hanlungsan erősség között lévő vonal a japánok kezébe került. A japán jobb szárny reggel 8 órakor kezdte a Sanyangtaotól délre lévő magaslatok lövöldözését és azt az ellenség heves ellenállása dacára is bevette.

Tokió, jan. 2.

(Reuter.) Togo tengernagy ma kiadott jelentése szerint a port-arturi ostromló zár köre szűkebb lett. Az új ostromzáró vonal a Talienvan-öböl előhegységétől délre kezdődik és északnyugati irányba húzódik a déli öböl előhegységeig. Egész Liaotaun beletartozik a blokádba, Dalni azonban nem. A japánok nyilván meg akarták nyitni a külföldi hajózásnak Dalnit. Mostanra azonban csak azoknak a ha-

jóknak szabad bemenniök Dalniba, a melyeknek külön engedelmük van. Az új rendelet ma lép életbe.

London, január 2.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Tokióból, hogy Stössel tábornok, a várőrség parancsnokalevelet irt Nogi japán generálisnak, az ostromló sereg főparancsnokának, a melyben értesíti, hogy hajlandó kapitulálni.

Budapest, jan. 2. (Saj. tud.)

Tokióból érkezett távirat jelenti, hogy tegnap délelőtt Port-Artur előtt orosz és japán tisztek összejöttek, hogy Stössel tábornok levele alapján Port-Artur átadásáról tárgyaljanak. Stössel ebben a levélben kijelentette, hogy immár belátja a további ellenállás célszerűtlenségét és kész a várát átadni. A tárgyalások az átadásra vonatkozólag délután öt órakor nyertek befejezést. Az orosz és japán kiküldöttek meg egyeztek az erősség feladását illetően és az erről szóló okiratot már alá is irták. Ezzel egyidejűleg az ellenségeskedés is megszűnt.

Port-Artur most már a japánok kezében van. A mikádó Nogi tábornok értesítette Stössel leveléről. A mikádó beléegyezett, hogy a vár őrségének adják meg a teljes katonai tiszteletet és fegyvereikelhagyása mellett engedjék meg az elvonulást.

Újabb távirat jelenti, hogy Port-Artur hivatalos átadása is már megtörtént. Ez alkalomból a mikádó táviratilag üdvözölte Stösselt a vár vitéz védelméért.

Stössel a vár átadása alkalmával becsület szavára fogadta, hogy a háboru tartama alatt nem harcol továbbra a japánok ellen. Ennek ellenében a japánok az orosz tábornoknak megengedték, hogy akadálytalanul haza térhessen Pétervárra.

Tokióból táviratozzák Budapestre: Az oroszok az éjjel miután a várát feladták, az összes erődöket és valamennyi hajójukat levegőbe röpítették.

Kiáltvány a nemzethez.

A szabadelvűpárt manifesztuma minden valószínűség szerint így fog szólni:

Tisztelt választó polgárok!

Az ellenzéki pártok hazug és nagyszavu manifesztuma után most mi is hozzátok fordulunk. Felemeljük szavunkat, hogy felvilágosítsunk benneteket, de nem tesszük ezt frázisokkal, hazafiasan ragályos bombasztokkal, hanem tesszük utalással a munkára, a melyet azalatt végeztünk, míg az ellenzék meddő szónoklatokra és hiábavaló közbeszólásokra fecsérte erejét és az ország idejét. Minden Demosztenezsnél szebben beszél a tett, beszéljenek helyettünk tetteink. Ime:

1. Gondoskodtunk az ország legvitálisabb gazdasági érdekeiről azzal, hogy nem tekintve holmi lábatlankodó törvényes akadályt, megkötöttük a kereskedelmi szerződést Olaszországgal.

2. Megadtuk az engedelmet a kormánynak e szerződés megkötésére, a mint meg volt már kötve a szerződés.

3. Helyreállítottuk a parlamentáris rendet és biztosítottuk a nyugalmas tárgyalást azzal, hogy november 18-án hatályon kívül helyeztük a házszabályokat.

4. Újból helyreállítottuk a parlamentáris rendet és biztosítottuk a nyugalmas tárgyalást azzal, hogy beállítottuk a képviselőház termébe a darabantokat.

5. Megint csak helyreállítottuk a parlamentáris rendet és biztosítottuk a nyugalmas tárgyalást azzal, hogy kilátásba helyeztük a házszabályok megoperálása után a törvényeknek is nyugalomba való helyezését.

6. Biztosítottuk a szabadelvűpárt egységét azzal, hogy kislejtettük belőle az értéktelen elemeket, az Andrásyakat, a Széleket, Wlassicsokat, Darányiakat. Most már mind egyöntetűek vagyunk, mind Gyurkák, Károlyitól elkezdve Borbélyig.

7. Emeltük a korona tekintélyét és az adott szó szentségének a tiszteletét azzal, hogy felszlattattuk ex-lexben a képviselőházat.

8. Gondoskodtunk a választás tisztaságáról és ősi intézményeink tiszteletbentartásáról azzal, hogy kineveztettünk két tucat bárót, egy rizsma udvari tanácsost s egy szekérol dal új nemest.

9. Leromboltunk mindent, a mi még utját álhatná az abszolutizmusnak, de óvakodtunk olyan barbárságot és gázságot elkövetni, a minőt az ellenzék vitt véghez, a mikor lerombolta az ellenzéki emevény korlátait.

Tisztelt választó közönség! Ime ezeket cselekedtük. S most nem adunk programot, mert multunkban a jövő. Olyanok leszünk sza-

kasztottan a jövőben, a milyenek voltunk a multban, ezt fogadjuk s ebben a meggyőződésben kérjük a választás alkalmával hazafias támogatásukat.

Az országgyűlési szabadelvűpárt elnöksége.

Politikai arcképek.

Gróf Apponyi Albert.

Egyszer, mikor a kormánypártnak az a bizonyos kilences bizottsága napokon át kinlódott a katonai kérdésekkel, azt mondta valaki gróf Apponyi Albertről, aki annak a bizottságnak tudvalevőleg szintén tagja volt.

— Ez az Apponyi a legtisztább lelkű ember, hófehér karakter, elbűvölő szónok. Meg van benne a nagy államférfiaknak minden nagy kvalitása, csak egy hiányzik belőle: nem tud káromkodni.

Amire akkor Ivánka Oszkár, a ki rajongó híve Apponyinak, azt mondta:

— Igaz, igaz! De azért megérjük mi még, hogy Apponyi elkáromkodja magát. Hanem megjósolom, hogy akkor a magyar politikában döntő fordulat áll be.

A szó szoros értelmében való káromkodás nem hangzott ugyan el Apponyi ajkáról, de annyi bizonyos, hogy az utóbbi időben a magyar parlamentnek ez a büszkesége csudás módon alakult át. Vagy fejezzük ki magunkat helyesen: nem átalakulás ment végbe nála, hanem annyi történt, hogy most az igazi Apponyi áll a nemzet előtt. Az az Apponyi, a kit a rágalom mindig kunktatornak nevezett, folyton töprengő Hamlet színében akart feltüntetni, ime, csupa határozottság, csupa elszántság ma, a mikor óriási nemzeti érdekek forognak kockán, a mikor tudatában van annak, hogy egyéniségének egész súlyát, agyának minden tudását, lelkének minden erejét latba kell vetnie neki, a kit a nemzet egyik vezérének vall.

— Apponyi mindig Bécs felé sandít — mondták róla a multban nem egyszer olyanok, akik alázatosan meghunyászkodnak, amikor az udvart csak emlegetik is előttük — és nem mer cselekedni, nehogy valami politikai fauxpast kövessen el és lehetetlenné tegye magát fölfelé.

Apponyi stréber?

Ime, bebizonyította, mennyi benne a stréberség, a mikor kimondotta, hogy a hatvanhét kénytelen közeliedni a negyvennyolc felé. Így beszél-e valóban és hozzá hasonlóan cselekszik-e csakugyan az olyan ember, a ki mindig csak miniszteri bársonyszékről álmodik?

Mi ennek az országnak igazán nem tudunk jobbat kívánni, mint hogy minden strébere olyan legyen, mint Apponyi.

Jászberény, az ő hűséges Jászberénye fogja kandidálni Apponyit jura is. Hogy ellenjelöltje lesz-e

ott, az igazán teljesen mellékes kérdés. Mert, hogy Jászberény nem választ meg mást se most, sem a jövőben, az bizonyos,

Apponyi ma elérte a népszerűség zenitjét. A merre jár, a hol szót emel, hallatván azt az ő csudálatos timbre-ü hangját, a mely olyan, mint a muzsika és a melylyel belelopja magát minden szívbe, taps, lelkesedés fogadja, taps, lelkesedés kísérel minden léptét, minden szavát.

Ha kiépül a független Magyarország ragyogó palotája — és kell hogy kiépüljön — abban Apponyi Albertnek is oroszlánrésze lesz.

Arverés egy püspök ellen.

Érdekes határozat.

— Saját tudósítónktól. —

— január 2.

Ivánkovics János volt rozsnói püspök ellen több hitelező végrehajtást vezetett s ez alkalommal a hitelezők lefoglalták a püspöknek budapesti lakású talált ingóságait és letiltották a püspöki javadalom jövedelmét.

Dr. Stefanics János, a püspöki javadalom zárgondnoka a budapesti V. kerületi járásbírósnál zárfeloldást kért. A járásbírósnak a kérelemnek helyt adott. Kimondotta a bíróság, hogy a királynak az a legelső elhatározása, melylyel a püspöki javadalmakat zár alá vette, az 1237. LXXI. t.-c. szabályain alapszik. A zár alá vétel célja az egyházi javadalom megmentése s oly állapotba való helyezése, melyben a javadalmat átvette s a melyben az a püspök által fentartandó lett volna. A zár alá vétel és a javadalom zárgondnoki kezelése a törvény helyes értelmezése szerint a javadalom teljes helyreállításáig kiterjed a javadalom minden magánvagyonára is. Miután pedig a zárgondnoki eljárás ő felsége elhatározása folytán közgazgatási eljárásra utasított, világos, hogy ezen közgazgatási eljárás befejezése előtt, a püspöknek nem lehet magánvagyonra s az ilyenre mégis vezetett végrehajtást, mintahogy ezt nem a püspök magánvagyonára vezették, meg kellett szüntetni. A budapesti királyi törvényszék felelősségi tanácsa a járásbírósnak ítéletét ma délelőtt indokai alapján megerősítette.

Ez a határozat főképpen azért érdekes, mert Ivánkovics köztudomás szerint körülbelül háromszáz-ezer koronával tartozik a fővárosi pénzügyeknek és ezeknél az intézeteknél elhelyezett váltókat egy vagyonos budapesti tőkepenzes is aláírta, a ki állandó megbízottja volt a püspöknek és a ki mindenkor magára vállalta a püspök váltóinak elhelyezését. Így hát a bankok most — a püspöknel nem érhetvén célt — a tőkepenzes ellen fordulnak, ámde itt sem boldogulhatnak, mert a tőkepenzes előre látta ezt és még idejekorán intézkedett, hogy vagy-

nának átruházásával a kellemetlen helyzetből szabaduljon.

Brandt dr.-t nyugdíjazták!

Ki lesz az utód?

— Saját tudósítónktól. —

— jan. 2.

Brandt József dr. jegyetemi tanárt, a jeles operatort, az országos hírnevű orvost: nyugdíjazták. Néhány hónappal ezelőtt ez a hír már forgalomba került, azonban nem bizonyult valósnak, míg végre most tény lett belőle. Brandt dr. tegnap-tól kezdve az egyetem nyugalmazott professzora, s elhagyja a klinikát, a hol finom biztossággal operáló kezéről, nagy tudásáról és képességeiről csudákat mesélnek. Erről különben tanúságot tehet száz és száz beteg, a kiknek gyógyulást hozott a Brandt dr. műtő-kése. Nyugalomba vonulásakor elkíséri őt mindenkinek rokonszenve, a melyet évtizedek óta megszerzett s meg tartott fokozott mértékben.

A kiváló profesor életrajzi adatai a következők:

Brandt József 1838-ban született Pósfalván. Orvosi tanulmányait a bécsi egyetemen végezte. 1864-ben avatták doktorrá. Két évig működött Bécsben Schuch tanár mellett, mint műtő-növendék. Az 1866-dik háboruban Veronában mint műtőfőnök szerepelt. Az ezt követő évben a kolozsvári orvos-sebészeti tanintézetbe a sebészet és szemészet helyettes tanárának hívatott meg, 1871-ben a sebészet rendes tanárának nevezetett ki és 1872-től fogva pedig a kolozsvári tudomány — egyetemen mint a sebészet rendes tanára működött.

A Brandt dr. nyugdíjazásának — mint hírlik, — néminemű pikáns háttere van. Jól beavatott forrás ugyanis azt állítja, hogy az utód: Dr. Kuzmik Ede budapesti tanársegéd lesz. Az érdekesség ebben az, hogy Kuzmik dr. a Berzeviczy miniszter — sógora. A kinevezés sietős, mert ki tudja mi lesz még a Tisza-kormányval...?

A katona lelkiismerete

egy ismeretlen áldozat.

— Különös eset. —

— január 3.

A közönség többször olvashatja az újságokból, hogy egyik-másik polgártársat kifosztottak vagyonából, vagy pedig testi épségét súlyosan bántalmazták. A hír végén szó szokott esni arról is, hogy a bűntényt vagy az esetet ez vagy az követte el, de nem szokatlan dolog az sem, mikor a bűntényi és rendőri krónikáknak az úgy nevezett „ismeretlen tettesek” a főhősei. Ilyenkor természetesen nehéz elpálástolni a megbotránkozást és az olvasó türelmével rutul visszaélt hírlapnak bűnhődnie kell akként, hogy odavágják az asztalhoz. Tegnap azonban történt egy különös eset, a melyet eredetiségénél fogva mégis kénytelenek vagyunk a csendes kimulástól megóvni. A tettes — az adott esetben nem ismeretlen, de igenis ismeretlen a szenvedő alany, az áldozat. A rendőrséget ugyanis értesítette a térparancsnokság, hogy egy, a kolozsvári 62-ik gyalogezredben szolgáló közkatonára, név szerint Kohn Abraham, mint eddig ismeretlen tettes, csupán lelkiismereti furdalásának engedve önként feljelentette magát és pedig azért, mert karácsony második éjszakáján a Radák-utcában, ittas állapotban oldalfegyverét használta és több helyen megsebesített egy „ismeretlen”-t. A térparancsnokság most a feljelentés alapján tudakolja a megsebesített „ismeretlen

áldozat" nevét és lakását, de a rendőrség miután erről az esetről nincs tudomása, nem adhatja meg a kívánt felvilágosítást. Valószínű, hogy az ismeretlen áldozat sebesülése sem lehet annyira komoly, mert különben sietett volna a mentőkhöz vagy a rendőrséghez.

Krónika.

Port-Arthur elesett!

*

A csillagos éjszakában szó kél a Liao partján s végig száll vontatott üvöltéssel:

— Port-Arthur elesett!

Sáppadt vitéz áll ki a magas dombra s átkiáltja az orosz vedetának: Port-Arthur elesett!

A muzsika vitéznek szíve megdermed a hirre, karjaiban megernyednek az izmok. — A világ bástyája oda! Hangja elakad a szóra. De láthatatlan ajkak fölveszik a hirt s tovább üvölt őrszemtől őrszemig:

— Port-Arthur elesett! Halló!

Port-Arthur elesett!

És elhallzik mind az egész világba szerte. Beront a cár palotájába és a fehér Isten összeesik, mint egy nyavalyatörős asszony és az ajaka tajtékot tur a földön a tehetetlen düh, a szégyen és a gyátlázat miatt.

— Port-Arthur elesett.

— Hát van Istene a keresztyéneknek?

A keresztyéneknek nincs, de az igazságnak van Istene!

S főlkapom én is a hirt s vad örömmel kiáltom:

— Port-Arthur elesett!

Pirosra a havat a föld tulsó felén emberek vére festi.

Féltörültek a kik a sárga ördögök veszett tüzeiben a mézárszékre rohannak: emberek és keresztyének. A kiknek kibontott gyomra és szétzuzott tagjai a havon párolognak: emberek és keresztyének.

A keresztyéneknek nincs Istene, csak az igazságnak van!

— Port-Arthur elesett!

Csak az igazságnak van: erős, nagy Istene.

A debreceni temető garádjainál a kecskerágó bokrait a mi honvédeknek szétloccsant agyvelejétől virágoztak! A temesvári ugarokon sártengert a mi honvédeknek vérével dagasztottak az orosz ágyuk kerekai és az orosz lovak patkói.

És a tömösi szorosban a vad és egyetlen harcban a mi vérünk omlott, az orosz dzsidák a mi csontjainkat törték forgácsokba.

Ugy kérdeztük, mint ők most:

— Van-e Isten?

Nekünk életünk volt a kockán, szabadságunk, jövendőnk, nekünk mindenünk volt e harc, nekik semmi: egy epizód; nekünk háromszáz esztendő keservei erőszakolták a kezünkbe az önvédelem fegyverét: nekik a cár parancsolt s százezernyi tömegeik reánk rohantak s midőn győztünk volna: oda dobtak a szégyenében örvénygő vad és megvert pribékek kénye-kedvének.

De az igazságnak van Istene; erős, vagy bosszuálló!

Port-Arthur elesett!

És a sárga tenger örvényei készen állanak elnyelni az acélkolosszusokat, a melyek megkerültek a földet, hogy sirjukat ott megtalálhassák.

K.

LEGUJABB.

— A „NAPLÓ” távirati és telefon-tudósítása. —

A trónbeszéd és ez ellenzék.

Budapest, jan. 2. (Saj. tud.) A szövetkezett ellenzék vezérbizottsága elhatározta, hogy **testületileg felvonul a trónbeszéd meghallgatására**, de nem Perczel vezetése alatt, hanem külön vonulnak fel a királyi várba.

Tisza — budapesti képviselő-jelölt.

Budapest, január 2. (Saját tud.) Tisza a belvárosi választókerület küldöttségének kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadja.

Lukács miniszter jelöltsége.

Budapest, jan. 2. (Saj. tud.) Lukács pénzügyminisztert Győr és Körmöcbánya városok szabadelvű pártja felléptette képviselőjelöltnek. — Gulner Gyula nem lép fel.

Nagy vasuti katasztrófa.

Budapest, jan. 2. (Saját tud.) Triesztből táviratozzák, hogy **Dornegg** mellett a nagy vihar következtében egy **husz kocsi** álló **tehervonat lezuhant a töltésről**. A kocsik összezuzódtak és számos vasuti alkalmazott súlyosan megsebesült.

NAPLÓ.

— Hírek. —

* Szamosujvár képviselőjelöltje. Dániel László volt nógrádmegyei főispán és torontálmegyei alispán, a ki jelenleg kanoki földbirtokos, a **tegnap reggeli gyorsvonattal Kolozsvára** érkezett. Este egy tizenkét tagból álló küldöttség kereste fel a New-York szállodában és felajánlotta részére az egyesült ellenzék programja alapján Szamosujvár mandátumát. Dániel válaszában kijelentette, hogy a jelölést elfogadja. Dániel László programjának kifejtése és bemutatkozás céljából a ma reggeli vonattal Szamosujvárra utazott el. A küldöttség, a mely Szamosujvárról bejött és öt Szamosujvárra meghívta, a következő tagokból állott: Dr. László Márton ügyvéd, dr. Zimányi Dániel tanár, dr. Gopcsa Jakab orvos, Kovács Ákos református lelkész, Zeffér Lukács tanító, Gönny Mihály, Fekete Lőrinc, Simai Márton, Aján Joáchim, Aján Lukács és Esztégár László kereske-

dők. Tekintve, hogy a küldöttség, Szamosujvárnak gróf Karácsonyi jelenlegi képviselő elleni hangulatát juttatja kifejezésre, — valószínű, hogy Szamosujvár jelentékeny választási küzdelemnek lesz a színhelye.

* Vasutigazgató mint — **kortés. Désről** kapjuk a következő tudósítást: **Maléter** Zoltán a szamosvölgyi vasut igazgatója, a kormány jelöltje: báró **Dániel Tibor dr.** érdekében megkezdte már korteskedését. Első sorban a szamosvölgyi vasut tisztviselőit vette munkába, kik között aláírási ívet köröztet, melyben köteleznék magukat, hogy a választáson a kormány jelöltjét fogják szavazatukkal támogatni. Az igazgató korteskedése nagy visszatetszést szült a tisztviselők körében és a **műszaki személyzet az aláírást kereken megtagadta**. A mérnökök és a főbb tisztviselők nagyrésze ugyanis, **Sterba Dezső** igazgató-helyettesével az élén, a Bánffy-párt hívei s ki is jelentették, hogy szavazatukat feltétlenül a Bánffy-párt jelöltjére fogják adni. Megjegyezzük, hogy **Maléter** Zoltán az elmúlt választáson **Széken** fellépett Révai Mórral szemben, de a választáson csufosan elbukott.

* **A mentők dicsőrete.** Egy népszerű intézményről akarunk egy pár sorban megemlékezni, a kolozsvári mentőkről, a kik most léptek működésüknek tizenkettődik évébe és teljesen megnyerték, kiérdemelték a közönség szeretetét. Fáradhatlanul dolgoznak éjnapon át és sok szerencsétlen sebesültnek és megtevélyedett öngyilkosjelöltnek megmentve életét, visszaadják őket a társadalomnak. A mentők áldásos munkája nem szorul a sajtó dicsőretére. Mindenki tisztában van anélkül is, hogy a derék mentők akárhányszor saját életük kockáztatásával is igyekeznek megadni az első segélyt. Egy beküldött statisztika adta meg az idősterütséget, hogy most a mentőkkel foglalkozunk. Egy kimutatás ez, mely a mentők december havi tevékenységéről ad számot és a melyet mi egész terjedelmében itten nyugtázzunk a következőképen:

Kimutatás a Kolozsvári Önkéntes Mentő-Egyesület 1904 december havi működéséről. Összes működés 1. Balesetek száma s az ezeknél nyújtott első orvosi segély 144. 2. Betegszállítás 18. 3. Mozgó őrség 34. — Tűzhöz kivonulás 7. Összesen: 206. Ezekből nappalra esett 116, éjjeli időre 90. A balesetek között volt: II. Hirtelen támadt rosszullet és megbetegedés 34 és pedig általános rosszullet 18, ájulás 2, görcsök 7, eskór, heveny, alkoholiszmus 2, gutaütés, vérzés 5, véletlen mérgezés, fagyás, elmezavar. II. Sebzés és sérülés 100 és pedig agy-

rázkodás, csonttörés 4, ficam, rándulás, vérzés, égési seb 1, zuzott-szakított seb 32, vágott seb 29, szurt seb 6, lövési seb 2, harapási seb 3, zuzódás 21, idegen test eltávolítás 3. III. Öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet 7 és pedig önlövés 5, önkasztás, vízbe ugrás, szurás-metszés által, önmérgezés 2. IV. Egyéb eset 2 és pedig hirtelen szülés 1, heves szülfájdalmak, vízbe esés, napszúrás, sérv. V. Halál eset 1, Igénybe vétetett az egyesület: a rendőrség által 4, intézetek és egyesületek által 47, magánfelek által 155, katonaság által 0 esetben. Összesen tehát 206 esetben. Betegszállítás, első segélylyel kapcsolatban 14, megkeresés következtében 4. Összesen 18 esetben. Ezek közül szállított: 1. a „Karolina“ orsz. kórházba 12. 2. Katona-kórházba — 3. Szülők-intézetbe 3. 4. Dolgozó-házba 3. 5. Magánlakásra — Összesen 18. Az összes működésből esett: a) a város belterületére 133, b) külterületére 73, c) vidéki területre. Összesen 206. Az egyesület fennállása vagyis 1892. február 28-án történt működésének megkezdése óta volt az összes működés. 1. Balesetek száma s az ezeknél nyújtott első orvosi segély 15047. 2. Betegszállítás 2597. 3. Mozgó őrség 4912. 4. Tűzhöz kivonulás 170. 5. Fertőtlenítés 198. 6. Vaklárma 270. Összesen 23,194. Kolozsvárt, 1904 december 31-én. A kolozsvári Önkéntes Mentő-Egyesület igazgatósága. Dr. Konrádi Dániel főorvos-titkár.

* **Iparhatósági megbizottak.** E hónap 8-ik napján (vasárnap) választják meg az iparhatósági megbizottakat, a kiknek az a megbízatásuk, hogy az iparosok érdekeit az iparhatóságoknál megvédelmezzék. Jelen alkalommal negyven iparhatósági megbizottat fognak választani és pedig a kolozsvári elsőfoku iparhatósághoz 20, a kolozsvári és nádamenti járás főszolgabiráihoz tiztíz megbizottat. Választani lehet mindenkit, a ki „helybéli“ önálló kereskedő és iparos és legalább évi 20 korona III. osztályu kereseti adót fizet. A választás a főkapitány irodájában délelőtt 9 órakor kezdődik és 11 óráig tart és a rendőrhatalóság részéről dr. Csoma Zsigmond rendőrkapitány vezeti.

* **A sajtó köréből.** Dr. Hédervári Lehel ügyvéd, a ki Kolozsvárt is volt lapszerkesztő, a Budapestben megjelenő „Törvénytörési és Rendőri Újság“ főszerkesztője lett.

— **Új főszolgabíró.** Gróf **Béldi Ákos**, Kolozsvármegye főispánja dr. **Persina Viktor** bánffyhungyadi szolgabíró tiszteletbeli főszolgabíróvá kinevezte.

* **Romániai kivándorlók.** Az a szigorú törvény, a mely a „jövemény“ idegenek letelepülését megnehezíti, Romániából sok egyént kényszerít a kivándorlásra. Különösen az izraelitáknak nem nagyon kellemes a Romániában való tartózkodás, a mennyiben az ottani törvények nem hogy nem engedik meg a szombatoknak és más nem román színezetű ünnepek megtartását, de sőt valószínűleg rákényszerítik a római kato-

likusokat és reformátusokat is a görög-orosz naptár szerinti ünnepek betartására. E miatt aztán többen otthagyták Romániát és vagy külföldön vagy pedig Magyarországon telepednek le, mint a hol tudvalevőleg nagy előszeretettel dédelgetik az idegen nemzeti törekvéseket saját fajunk rovására. A tegnap reggeli vonat is 29 férfiúból, 36 nőből és 30 gyermekből álló csoportot szállított be Romániából Kolozsvárra. A kivándorlók az izraelita felekezethez tartoznak és rövid pihenés után tovább utaztak Budapestre.

* **Az ex-lex Kolozsmegyében.** A pénzügyminiszter a napokban értesítette a kolozsvári pénzügyigazgatóságot, hogy további rendeletéig a vármegye területén az adókivetési és behajtási munkákat szüntesse be, tekintve, hogy a kormány az indemnitást nem kapta meg. Így tehát ismét boldog a magyar, s a körülményeket figyelembe véve, bizonyára hosszú idő múlva perdül meg újra a végrehajtott dobja ebben a szép országban.

* **Eljegyzés.** Nagy F. Géza kolozsvári áll. tanítónőképző-intézeti zenetanár, Nagy F. Károly fővárosi tanár és neje, született Solymossy Karolina fia eljegyezte Wollák Erzsike kisasszonyt, Wollák Rezső ügyvéd és neje született Herzer Paula leányát Csáktornyan.

* **Románok gyűlése Kolozsvárt.** Ehónap 8-ikára dr. Jndre László, kolozsvári ügyvéd, Kolozsvárra értekezletet hívott egybe a román intelligens elemek soraiból, a melyen román nemzetiségi képviselők is résztvesznek. A dr. Jndre által hirdetett értekezlet nagyjelentőségű a mennyiben az értekezlet céljait tüzte ki, hogy megállapítsák egy alkotmányos, hazafias román pártnak programját és elhatározzák, hogy a közelelvő képviselőválasztások alkalmával melyik politikai párttal álljanak csatarendbe. A románok magatartására ez az esemény forduló pontot jelez, a melytől függni fog, hogy a román nemzetiségű vezérférfiak milyen fellépést tanúsítsanak a képviselőválasztások idején.

* **Csendélet a Pata-utcában.** Tegnap délután 6 óra előtt jelentést tettek a rendőrségnél, hogy a pata-utca 36-ik számú házban egy fiatal külvárosi legény, Rózsa János kőfaragó segéd le akarja szurni az édesapját és sehogy se bírják megfékezni. A szolgálatot tevő tisztviselő 2 rendőrt küldött ki a helyszínére, de azok visszajöttek és újabb segéderőt kértek, mert a dühöngő legényt képtelenek voltak lefogni. A rendőrtisztviselő kiküldötte Robos József szakaszvezetőt és még egy közrendőrt, a kik aztán nagy nehezen elő tudták állítani a részeg kőfaragó segédet és elvették tőle a véres kést, a melylyel saját magamagát is több helyen megsebesítette. A rendőrséghez beállított az édesapja is, a kitől megtudták, hogy a fiu otthon minden kéznél levő tárgyat össze tört és az édesapjára kést emelve kiüldözte az utcára. Komolyabb sebesülés nem történt. A veszedelmes egyént egyelőre a fogdába helyezték el.

* **Izgatás a katonatisztek ellen.** Az aradi törvényszék körözvényét adott ki egy szocialista ellen, a kinek az a vétké, hogy a katonatiszti

osztály ellen izgatott. E miatt vádat emeltek ellene, de mivel időközben eltört, most országosan keresik. A múlt évben április 5 én az aradmegyei Szapáry-ligetben szocialista népgyűlést tartottak. A gyűlés egyik szónoka Ortner Antal, volt fa-felügyelő és mészároslegény volt. Ortner hevesen kifakadt a katonatisztek ellen. E miatt az aradi kir. ügyészség Ortner Antal ellen a katonatiszti osztály ellen való izgatás miatt vádat emelt. A törvényszék vád alá is helyezte, hanem mikor a főtárgyalásra került volna a dolog, sehoh se találták Ortner. Az aradi törvényszék ennél fogva elrendelte Ortner országos körözését. Ortner bégaszentgyörgyi illetőségű, 1872-ben született, volt fafelügyelő és mészáros, középtermetű ember.

* **Halálozás.** Hirt adunk Szabó Samu 48-as tüzérfőhadnagy és nyugalmazott tanár elhunytáról. A gyászoló család a halálesetről az alábbi szomorú jelentést adta ki:

Szabó Péter dr., gyakorló főgymn. tanár, a maga és felesége Cirner Laura; testvérei: Szabó Klára, férje Kovács János dr., paedagogiumi tanár és gyermekeik Klárka, Gyurka és Imre; Szabó Katinka, férje Póczy Mihály, Kolozsvár városi főmérnök és gyermekeik Erzsike és Miska; Szabó Imre, ref. főgymn. tanár és jegyese Schilling Mariska; Szabó Emma és férje ifj. Polcz Rezső dr., ügyvéd és gyermekük Edith: Szabó József, valamint nagyszámu közeli és távolabbi rokonai nevében mély fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett édes atyjuk, az illetők nagyatyja, apósa, rokona Bágyoni Szabó Sámuel a kolozsvári ev. ref. collegium ny. tanára, a kolozsvári ref. egyházköztség tiszteletbeli presbytere, ny. 1848—49-beli honvéd tüzér főhadnagy, a kolozsvári és kolozsmegyei honvédnagy, a kolozsvári és kolozsmegyei honvéd-egylet tiszteletbeli elnöke, stb. f. hó 1-én d. u. fél 3 órakor, életének 76-ik évében, hosszú szenvedés után elhunyt. Földi részzeit f. hó 3-án d. u. fél 3 órakor kísérik ki, az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó könyörgés után, Magyar-utca 9. sz. a. lakásáról a helybeli köztemetőbe s ott élete végeig gyászolt felesége és két fia mellé örök nyugalomra helyezték. Áldás emléken! Kolozsvárt, 1905. jan. 1-én.

* **Harc a mentőkkel.** Tegnapelőtt éjjel 3 órakor a mentőket egy külvárosi legény értesítette, hogy egy embert a tüdején átszurtak és most életveszélyesen fekszik. Azt is jelentette, hogy nem lehet a megsebesített egyénhez közeledni, mert a támadó valósággal dühöng és mindenkit leölésse fenyeget. A mentők a jelentés folytán rendőri segítséget kértek és nyomban kivonultak a helyszínére. Bár rendőrt nem találtak, sikerült a vérengző legényt valahogyan eltávolítani és a sebesültet, kinek vadásztört döftek a tüdejébe, az első ápolás után beszállítani a klinikára. Utközben azonban a mentőket támadás érte. — Ugyanis a Pata-utca ujsorban 2 egyén ugrott a lovakhoz és a ko-

csit feltartóztatta. Az egyik mentő kénytelen volt revolverét is használni. A merénylők a levegőbe irányított két lövéstől aztán megijedtek és futásnak iramodva békét hagytak a kötelességüket szolgáló mentőknek, a kiknek ez apró kellemetlenséget leszámítva semmi bajuk nem történt. A pata-utcai gyöngy-életet és búján irázgó erkölcséit ajánljuk a rendőrség figyelmébe.

* **Tolvaj szabósegéd.** Különös lopás történt tegnap délután a Jókai-utcában. Kocsis Erzsébetnél lakott egy hónapos szobában Katona József vidéki szabósegéd, a ki ismeretei bővítésére tanulmányozni jött a kolozsvári szabóipar fejlettségét. A beköszöntött új évet a kétes hírnevű korcsmák padjairól üdvözölte és ezt a tevékenységét eluszott 64 koronája siratta. Tovább óhajtván mulatni, haza ment Jókai-utca 7. szám alalt levő lakására, a hol ittas állapotban zsebkését előrántotta és a lakókat leszúrással fenyegette. Különös magaviselkedése által természetesen nagy riadalmat idézett elő és a sikoltó cselédek és megrettent lakók szorongatott helyzetét kihasználva nagy garral benyitott a háziasszony szobájába s mivel teljesen tájékozva volt a helyzetről, kilopta a háziasszony pénzesztáskáját, a melyben száztizennégy korona volt elrejtve. A lopott pénzzel aztán szerencsésen kijutott a Mátyás király-térre. Ottan egy bérkocsit fogadva kihajtatott a vonathoz és az este 6 órakor Budapest felé induló vonattal elzónázott. A rendőrségnél a meglopott asszony panaszkodott, hogy ő ugyan sejtette a bekövetkezendő lopást, de nem mert bemenni a duhaj emberhez, ki mindenkit megfélemlített. A rendőrség táviratozott azonnal a nagyváradi rendőrséghez a tolvaj letartóztatása iránt.

* **Puskapor a pipában.** Takács József tizenhat éves mezőkovácsházi suhanc — mint levelezőnek írja — találkozott Hrivnyák János ugyan-csak tizenhat esztendő suhancsal, akinél puskapor volt, mit gazdájának vitt haza. Hrivnyák elkérte Takács pipáját s ezt, valamint a sajátját félig dohánnyal, félig puskaporral töltötte meg. Azután meggyújtotta a saját és barátja pipáját. Alig szippantottak azonban néhányat, mindkét pipa nagy durranással felrobbant s a két suhanc teljesen összeégett arcbőrrel és hajjal esett a földre. A megdöbbenés tréfa következtében legalább három hétig fogják a szobát őrizni s az arcuk el lesz torzítva.

* **Megszökött gyermek.** Egy különösen vásott gyermek eltűnéséről szól a krónika. Egyed Sándor kolozsvári 12 éves esztergyalyos inasról van szó, a ki Dakó Kálmán Jókai-utcai esztergyalyosnál inaszkodott és édes anyját elhagyva már több ízben megszökött Kolozsvárról. Junius 25-én szökött meg először és két hónapi bolyongás után a turkevei rendőrség toloncolta haza augusztus 29-én. Alig adták át azonban édes anyjának, még aznap délbe ismét elszökött és pedig oly szerencsével, hogy ezelőtt a négy hónappal történt elszökése után még mai napig se tudták felfedezni tartózkodási helyét. A fia

sorsáért aggódó édes anyja most másodsor akarja köröztetni a haszontalan gyermeket, a ki életcéljait a bolyongást tekinti és nem szereti a miért annyira vágyunk — az édes otthont.

* **Koszorúmegváltás és alapítvány.** Szabó Samu hátramaradt családja elhatározta, hogy az elhunyt tanár nevére alapítványt tesz le a református kollégiumnál. Hogy az alapítvány összege minél tekintélyesebb legyen a „Napló“ útján arra kéri a részvevő közönséget, hogy a kik koszorut akarnak küldeni, — ne tegyék azt, hanem e helyett váltsák meg. A befolyó koszorúmegváltásokról a nyilvánosság előtt elszámolunk.

* **Rendőri hírek. Az égés áldozata.** Nagy József rendőr a főtérrel egy részeg embert szállított be, a kiről kiderült, hogy Oltyán Szimionnak hívják és Szentmártonmacskásról jött be Kolozsvárra könyöradományok gyűjtése végett. Tudniillik a nyáron leégett a háza, takarmánya és gazdasági melléképületei is. — Dózsa alispán megengedte a leégett embernek, hogy Kolozsmegyében koldulhasson. Minthogy minden pénzét elitta, egyelőre a dolgozóházba vitték a magáról megfélelkezett embert. — *Razzia.* A rendőrorjárat új év első estéjén nagy razzia tartott, a melynek eredményében 12 hely és foglalkozás nélküli részeg embert szállított be. — *A tyuktolvaj.* Özv. Bod Aladárné Trefort-utca 43 számú lakosán az a sokszor emlegetett „ismeretlen tettes“ állandóan megjelenik és más alkalmasabb ingóság hiányában a kettőre zárt tyukokra vadászik és pedig elég kedvező szerencsével. Karácsony előtt kilenc tyukot, tegnap éjjel pedig kettőt lopott el a különös vendég. Az éjjel csaknem megjárta, mert az éber foxterier kutya megérezte az idegent és kiszaladva az udvarra — heves ugatásával anynyira megijesztette a tolvajt, hogy egyik tyukot nem vihette magával és vissza dobta a kertbe, hol másnap megtalálták. Nem írónk meg e hírt, de tesszük azért, hogy a rendőrség figyelmébe ajánljuk az ugynevezett „*cigánytyuk*“-ot, a hol valóságos gyűlhelye van a kétes egzisztenciáknak. Állításon oda különösen a szombati éjjelekre legalább két rendőrt és több eredményt fog felmutatni, mint a lebujsokban tartott razziaéknál.

* **Kéménytűzek.** Tegnapelőtt délután 4 órakor a Farkas-utcában a régi vármegyeháznál, tegnap este pedig a Kornis-utca 1. szám alatti háznál kisebb kéménytűzek voltak, a melyeket a kivonult tűzoltók hamarosan eloltottak. Minthogy ez az eset egymásután a harmadik, a rendőrség a hanyag kéményseprők ellen a kihágási eljárást megindította.

A határidőüzlet.

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónktól.) Buzakinát mérsékelt, vételkedv tartozkodó. Kedvező irányzat mellett 10,000 métermázsza került forgalomba 10 fillérig drágább áron. Egyéb gabbanemek változatlanok. Idő: hideg.

Jegyzetett déli 1 óráig, d. u. 4 $\frac{1}{2}$ ó.
 Buza apr.-ra 20.34—36 20.36—38
 „ okt.-re 17.64—66 17.62—66
 Rozs apr.-ra 15.88—90 15.88—82
 „ okt.-ra 15.26—30 15.84—86
 Zab apr.-ra 14.40—42 15.15—16
 „ okt.-ra 12.50—52 —.—
 Tengeri máj. 15.18—20 16.20—18
 Repce aug.-ra 22.50—70 —.—

Jdegenek naplója.

Kik érkeztek tegnap Kolozsvárra?

Központi szálloda. Telegdy Árpád tanár B.-Hunyad, dr. Kovács János gymn. tanár Budapest, dr. Lengyel Miklós tanár Deés, Lázár János nagybirtokos Kékes, Körtvélyessy N. m. kir. csendőr százados Budapest, Schikodánsz Gusztáv vállalkozó N.-Szeben, Heinrich Pauli kereskedő Bukarest, Török Bodog kereskedő Budapest, Fischer Emil kereskedő Budapest, Kabdebo Ottó kereskedő Budapest, Stein Hugó kereskedő Budapest, Fernengel Mihály kereskedő Budapest.

New-York Szálloda.

Dániel László birtokos Budapest. Hoffmann Frigyes jogszigorító Budapest.

Ottó Rezső kereskedő Budapest. Gaál Bertalan kereskedő Budapest.

Dr. Zimányi Dániel tanár Szamosujvár.

Csellai István és fia magánzó Budapest.

Gronfeld Adolf kereskedő Beszterce.

Merl József cs. és kir. százados Gyulafehérvár.

Gönczy Mihály cukrász Szamosujvár.

Achenal Dániel kereskedő Szamosujvár.

Dr. László Márton ügyvéd Szamosujvár.

Dr. Gopcsa Jakab orvos Szamosujvár.

Fekete Lőrinc birtokos Szamosujvár.

Barány Márton kereskedő Szamosujvár.

Hochtheil Herman keresk. Balázsmező.

Hoffman Károly kereskedő Nagyvárad.

Bréver Ignác birtokos Isaszeg. Karl Flóris műépítész Budapest.

Pieiffer János csend. százados M.-Vásárhely.

Simai Márton birtokos Szamosujvár.

Aján Joachim kereskedő Szamosujvár.

Aján Lukács kereskedő Szamosujvár.

Kovács Ákos lelkész Szamosujvár.

Esztégár László magánzó Szamosujvár.

Pannonia Fészl-szálloda.

Friedman Sándor jogász Dés. Luszt Armin utazó Budapest.

Folyovitz József joghallgató Nagyenyed.

Biasini szálloda.

Kardos Orbán Ferencz biztosító hivatalnok Arad.

Kutasi J. könyvkötő Kolozsvár. Román Ilona magánzó Terene.

Papp Emil pénzügyigazgató helyettes Dés.

Színház — Művészet.

Bemutató. Kazaliczky Antal társadalmi színműve ma kerül bemutatásra. A színmű főalakjait: Tónó Margit, Horváth Paula, Hegedűs Szerafin, Szakács, Szegő, Mézsaáros játsszák. A „Tetemrehívás” mai bemutatóját páros számú bérletszűnetben tartják meg. A darab egyébként több helyet megbukott, s valószínű, hogy itt is az lesz a sorsa.

ÜZENETEK.

Dr. G. Brassó. Ön szeretné hami helyes definícióját adni a konzervatív pártnak, illetve annak, hogy mi e párt célja, alapja, iránya. Erre vonatkozólag egyik jeles, ismert nevű munkatársunk a következőkben ad feleletet:

Minden társadalmi réteg politikája az alatta levő politikai réteggel szemben konzervatív. A sajátos értelemben vett konzervatívok a liberálisokkal, emezek a reformszocialistákkal, ezek viszont a forradalmiakkal szemben konzervatívok, azaz hangsúlyozzák a fennálló társadalmi rend helyes intézményeinek szükségességét. Minden politikai párt imigy januárcsúcsra, azaz fölfelé harciasan, lefelé csúszóan tekint. Politikai megnyilvánulása ez annak a társadalmi jelenségének, hogy minden társadalmi osztály a felette állóval szemben, melynek jogait elnyerni szeretné, a haladást, az egyenjogúságot hirdeti, az alatta-állóval szemben, melyet viszont a saját jogai teljességéből megfosztottnak szeretne látni, a fennálló rend tisztelget, a történelmi hagyományt hangsúlyozza. Ha azonban minden párt bűnös is némileg a konzervativizmusban, a sajátos konzervatív pártok, melyek mint nálunk is, rendszeren a főnemesség érdekeinek politikai hadseregei, mivel társadalmi osztály felettük már nincs, a tiszta elnyomás politikáját üzik. Elmúlt történelmi korszakokban hetykéltedek ezek az arisztokrata érdekcsoportok az egyedül felettük álló tényező, az uralkodóval szemben, ma már mindakettőnek oly rosszul áll, majdnem minden országban a dolga, hogy szorososan összetartanak. Nem tudom mi igaz abból, hogy a mi új konzervatív pártunkat a trónörökös támogatja, ha így van azonban, épp a most mondottak alapján csak természetes ez. Minden pártpolitika osztálypolitika s minden párt csak annyiban barátja a haladásnak, amennyiben ez az általa képviselt osztálynak kedvez. A konzervatív párt egy oly társadalmi érdekcsoportot — a dinasztia s a főnemességet — képvisel, mely az élet-élvezés lehetőségének teljével bír s melynek mai állapotánál egy osztálynak a sorsa se jobb. A haladás tehát csak árthat neki, aminthogy eddig is csak ártott. Érthető tehát, hogy ha nem is gondol arra, hogy erőszakosan visszafordítsa az idő kerekét, legalább szeretné megállítani. Szerencsére azonban ez még sokkal kevésbé lehetséges, mint amaz, mert a természet ismer visszaféjlesztést és felbomlást, de megállást és megmerevedést nem.

Jövedéki hivatal. Kolozsvár. Híreikkel forduljanak a kiadóhivatalhoz, a hol a díjazásra vonatkozólag szívesen és készséggel adják meg a felvilágosítást.

REGÉNY.

A két vérfolt története.

Bűnügyi elbeszélés.

Irta: A. Conan Doyle. 8

— Emlékezzék különös komolyságára, a mivel elakarta hitetni, hogy az volna férjére nézve a legjobb ha ő mindent tudna. Mit értett ezalatt? És megfigyelhettem, Watson, mennyire vigyázott, hogy a világosság csak a hátát érje. Nem kívánta, hogy olvassunk arckifejezéséből.

— Igen; az egyetlen székét választotta, mely a szobában van.

— És mégis, sz asszonyok utja oly kifürkészhetetlen. Emlékezzék arra az asszonyra Margateben, kire ugyan ilyen okokból gyanakodtam.

Nem volt orrán rizspor — ez bizonyította őszinte bánatát. Hogy építhet futóhomokra? A legmindennapi cselekményeikből sokszor nagy golyót lehet kiolvasni, míg rendkívüli viselkedésük egy hajtű vagy sőtövestől függhet. Jónapot Watson.

— El megy?

— Igen; a reggelt a Godolphin uton a hatóság beli barátimmal akarom tölteni. Eduardó Lucassal függ össze a mi problémánk megfejtése, bár bevallom, még nem sejttem, milyen módon fog az történni. Vagy hiba, előre beszélni a történetéről. Jó Watsonom, álljon őrt és fogadja az új látogatókat. A reggelinél találkozunk, ha csak lehetséges lesz.

Ezen az egész napon, a következőn és az utána következőn olyan hangulatban volt Holmes, a melyre mi, a barátai azt mondjuk, hogy zárkózott, idegenek pedig, hogy mogorva. Kirohant, berohant, szakadatlanul szitt, egy-egy futamot játszott hégedűjén, álmodozásba merült, szendvicseket fogyasztott el szokatlan időben s ha véletlenül kérdéseket intéztem hozzá, alig felelt. Világos volt etöttem, hogy nem jól állnak a dolgok vele, vagy kutatásaival. Nem akart semmit beszélni az ügyről és csak az újságokból értesültem a vizsgálat részleteiről. Mitton John a meggyilkolt inassának letartóztatásáról, majd utóbb szabadon bocsátásáról. Az esküdszék „szántsándékos gyilkosságnak” minősítette az esetet, de a részletek ép oly ismeretlenek maradtak, mint kezdetben. Nem is sejtették, mily indok vezette a gyilkost. A szoba tele volt érték tárgyakkal, de semmit sem vittek el. A holt ember papírjai sem voltak összeturva. Figyelmesen megvizsgálták azokat és azt találták, hogy a nemzetközi politika szorgos tanulmányozója, önzetlen jó barát kiváló nyelvész és fáradhatlan levéltároló volt. Belső viszonyban volt sok ország vezető politikusaival. De semmi feltűnést keltő sem fedeztek föl iratai között, melyek fiókjait megtöltötték. Asszonyokkal sok dolga volt, de viszonyai mind felületlenek látszottak. Sok nő ismerőse lehetett, de kevés barátja és egy sem, kit szeretett. Szokásai rendeseke voltak, és viselkedése nem adott gyanura okot. Halálát mély titokzatosság borította és úgy látszott, hogy soha se is fog az kiderülni.

Milton John az inas elfogatása csak azért történt, hogy ne veszteljenek teljes tértelenségben és csak a végső elkeseredés tanácsolta ezt nekik. De a vádat nem lehetett elene fenntartani. Az éjszakán Hammersmithben barátait látogatta meg. Alibijét teljesen igazolta. Igaz, hogy oly időben tért vissza, hogy még Westminsterbe érhetett volna a bűntény felfedezése előtt, de saját magyarázata, hogy még sétál előbb, elég valószínűnek látszott, tekintetbe véve a remek éjszakát. Tényleg éjfélkor érkezett haza és úgy látszott mintha mélyen sujtotta volna a váratlan tragédia. Mindig jó viszonyban volt gazdájával. A halottnak néhány holmija, — egy csontból készült kis doboz is közte — találtak az inas ládájában, de megmagyarázta, hogy az elhunytak ajándékai és a házvezetőnő is megerősítette állításait. Milton három éve volt Lucas szolgálatában. Még figyelemre méltó volt, hogy Lucas nem vitte utazásaira Miltont magával. Néha három hónapig is maradt Párisban egyhuzamban, de Milton ott hagyta, hogy a Godolphin úti

háza vigyázzon. A házvezetőnő mit sem hallott az éjjel a gyilkosságból. Ha gazdájának volt látogatója, azt csak ő maga ereszhette be. Három reggel tartott a titokzatosság, a mennyire az újságokból megíthettem. Ha Holmes többet tudott, úgy azt titokban tartotta, de mikor megmondta, hogy Lestrade ellenőr bizalmára méltatta, akkor tudtam, hogy az összes fejleményeket szigorúan követi. A negyedik nap egy hosszú sürgöny jött Párisból, mely úgy látszott felderíti a kérdést.

(Folytatjuk.)

Főszerkesztő: DR. ÓVARI ELEMÉR.

Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.

Kiadó: „NAPLO” hirlapkiadó-vállalat.

NYILTTÉR

JÓKAI-KÁVÉHAZ

Jókai-utca 4. szám.

A mulató-közönségnek legjobb és legszebb találkozó helye.

Heimann Sándor,
tulajdonos.

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagy-raktára, Kolozsvárt, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst árukba. — Javítások felvállaltatnak.

Fogműterem!!

— Nagy Jenő —

szájpadnélküli műfogspecialista.

Fogműterme Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-u. 6. szám alatt (dr. Göth-ház) Elvállalom a fogászat körébe tartozó összes teendőket. Munkáimért felelősséget vállalom és azokért díjazást utólag fogadok el. Felvilágosítással naponta 1—2-ig a n. érdemi közönség rendelkezésére állok. — Vidékieknek levélbeni megkeresésére postafordultával válaszolok.

Szegényeknek 8—9-ig ingyen!

A nagyb. közönség további pártfogását kérve

Nagy Jenő,
szájpadnélküli műfogspecialista

1500 koronát kereshetnek meg havonként intelligens, jó fellépésű egyének (nők is) egy nagyszabású irodalmi vállalat terjesztésével. Korvin Mátyás Erdélyi könyvkereskedő Részvénytársaság Kolozsvárt Deák Fer.-u. 21.

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy óra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohányüzletekben és minden elárúsítónál.

UJ ÜZLET!

Szép-utca 2. sz. alatt (sarok épület)

Férfi ruha és női felöltők!

1 rend téli férfi ruha	5 firtól feljebb
1 rend téli férfi ruha	1.80 „ „
1 női divatos kabát	5- „ „
1 női vattírozott gallér	6.50 „ „
1 rend téli magyar ruha	7.50 „ „
1 női téli posztó cipő	1.50 „ „

Hosszu kabát dus választék! — Kurta bundás szörme kabát. — Boák dus választékban. — Egy próbabevásárlással tessék meggyőződni. Tisztelettel

Klein R. és Társa.

Telefonsz. 538. — Telefonsz. 538.

Banács Flórián cukrász,
Kolozsvár Wesselényi Miklós-utca 14.

Ajánlom lakodalmakra való tortáimat.
Vidékre **ingyen** csomagolás.

Továbbá: Czukorkáimat	Továbbá: Kitűnő Ligörjeimet
Párizsi süteményeket	és Thea,
Fagylalt	Csokoládé és
Parfi	Tejes-kávémát,
Krémek	a legjutányosabb ár
Szulezok.	mellett.

Eladó házhelyek

A vasut mellett a gyalog-
átjárónál felparcellázva,
telekkönyvelve, a mely fel-
épitményre

olcsó törlesz-
tési kölcsön
oo van megszavazva. oo

Értekezni lehet

B. Bak Lajosnál KOLOZSVÁRT,
Malom u. 28 sz.

Telefon-szám 399.

STERN JÓZSEF

liszt-, fűszer- és tűzifa-
kereskedése

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közö-
ség figyelmét arra, hogy
STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár,
Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt

a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fű-
szert és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem hirdetésem valódiságáról meggyőződni.

Első kézhől, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató
és a hangfokozó gerenda feltalálója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elis-
mert különleges (specialitás) fa-, réz-, fuvó- és
vonós hangszereit, czimbalnokokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3-, 4-, 5-,
6- forinttól fel-
ebb, a legjobb felszereléssel.

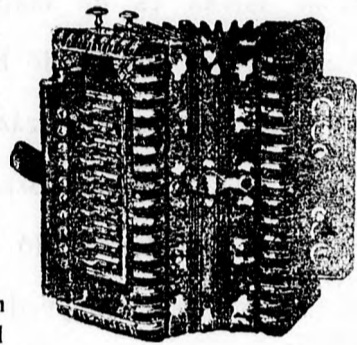
Hangfokozó gerenda
mely által bármely hegedű vagy
gordonka sokkal jobb, erősebb és
lágyabb hangot nyer (biztos si-
ker); hegedűbe javítással 4-— irt.

Harmonikák, legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangok-
kal, 2-50, 3-, 4-, 5- forinttól feljebb.
Különleges acélhangu hangversenyharmonikák, saját minták

Zenekarok teljes
szerelése előnyös fel-
tétel mellett, jutányos
árban, elismert jó mi-
nőség, a hadsereg és a
legtöbb katonai zene-
karoknak szállításra
valók.

Javítások az ösz-
szes
hangszereken, külön-
leges szakkerületi pontos-
sággal, jutányos árban
cszüközöltenek.

Készlet minden
eg. és hangszernél

Kivitel nagyban és kicsinyben!
Árjegyzék minden hangszerről kívánatra ingyen és bérn. küldetk.

Ujhelyi M. és Tsa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyom-
tatványok a legújabb és legdisze-
sebb kiállításban jutányos áron

Vidéki megrendelések pontosan
teljesítetnek

Telefon szám 379.

